

ZPRAVODAJ

PRACHATICKÉHO MUZEA
2020

2020

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

25. července **Secesní móda**

Jedinečná výstava, na které lze poprvé spatřit průřez secesní jihočeskou módou na jednom místě
(do 30. 12. 2020)

PRACHATICKÉ
MUZEUM
Jihočeský kraj

přednáška
Čím se u nás platilo
historie platidel na našem území

29. září 2020 od 17 hodin
přednáší PhDr. Jiří Chvojka, emeritní numismatik
Jihočeského muzea v Českých Budějovicích

Zároveň, který si s sebou přinese historická platidla v sobě, je přeměněn (nebo uchováno) historické peníze v jednom z nich.
přednáškový sál Prachatického muzea, vstup z Neumannovy ulice

PRACHATICKÉ
MUZEUM
Jihočeský kraj

Proti proudu času
Restaurování maleb

20. října 2020 od 17 hodin
přednáškový sál Prachatického muzea, vstup z Neumannovy ulice

přednáší Tomáš Škořepa,
restaurátor v Praze a Prachaticích

VÝSTAVA SECESNÍ MÓDA

Na sezónu 2020 připravilo Prachatické muzeum náročnou autorskou výstavu s názvem "Secesní móda". Výstava a s ní připravený katalog si vzaly za úkol seznámit širokou veřejnost s poklady secesní módy, umístěnými v depozitářích jihočeských muzeí. Oslovena byla všechna jihočeská muzea, ať již zřizovaná Jihočeským krajem, nebo městem, a všechna ochotně nabídla spolupráci. V rámci příprav kurátorka výstavy Mgr. Petra Richterová všechny instituce navštívila, aby mohla vytipovat vhodné textilní součástky. Snaha byla alespoň v katalogu představit co nejširší záběr, a proto byly z výběru vyřazeny pouze takové textilie, které byly buď velice poškozené, nebo nemohly být zapůjčeny z nějakého jiného důvodu. Zdaleka ne všechny textilie mohou v muzeích projít restaurováním, které je finančně velice náročné. Částečně poškozené kusy, které nesnesly dlouhé vystavení, byly po dohodě s kurátory zapůjčeny alespoň pro fotografování do katalogu. Mnohé z nich byly klíčové pro představení ucelené vývojové linie.

Předměty, mezi nimiž byly kromě textilií i dobové módní doplňky, byly v Prachatickém muzeu shromažďovány od ledna 2020. Poměrně dlouhá doba do začátku výstavy byla nezbytná ze dvou důvodů. Jednak bylo nutné

připravit odborný popis pro katalog (ve kterém je obsaženo přes čtyři sta předmětů). Jednak bylo nutné připravit předměty a zejména textilie, které z velké části nikdy nebyly vystaveny, na fotografování do katalogu a samotnou výstavu. Všechny tyto předměty prošly, opět po dohodě s jednotlivými kurátory, rukama konzervátorky Věry Toncarové, která jim opět navrátila jejich původní půvab. Do těchto náročných příprav bohužel vstoupila vládní covidová opatření. I když probíhala intenzivní domácí příprava, nebylo možno pracovat s předměty. To jediné byl důvod, proč bylo plánované otevření posunuto na 25. červenec. Společně s tím byl také upraven termín ukončení výstavy, která byla prodloužena do konce roku.

Pro velké množství exponátů byla výstava instalována nejen ve vstupním prostoru muzea a obou výstavních místnostech, ale i v prostoru expozice "Prachatice - pohled do minulosti města 2". Zde byl věnován prostor módě odcházející secese, zhruba od roku 1912 do roku 1918. V té době se móda postupně uvolňovala, i vlivem válečných událostí zjednodušovala, ale stále přetrvávaly některé prvky secesní módy, nehledě k jejich přímému použití u přešívaných oděvů. Výstava zde zabrala většinu prostor. Stolové vitríny byly využity k prezentaci dobových kabelek, nebo nezbytného spodního prádla - spodniček a korzetů. Zasklený prostor s velkoformátovou fotografií z Lázní sv. Markéty se skvěle hodil pro vystavení prostorově náročných slunečníků. Výjev u okna byl nahrazen vystavenými šaty, živůtky a kabátky.

Starší módní období bylo představeno v prostorách přízemí a mezipatra. Vzhledem ke specifickému prostoru renesančního domu nebylo možné ve výstavě dodržet striktně časové hledisko. Proto byly vytvářeny jakési ucelené tématické soubory. Ve vstupní hale byly na jedné straně instalovány živůtky dokumentující proměny siluety nejstaršího období 90. let 19. století. Na opačné straně byly představeny večerní perelíny z konce 19. a počátku 20. století. Abychom lépe vystihli celkovou linii oděvu, instalovali jsme perelíny na siluetách využívajících dobové módní ilustrace. Vstupní prostor pak doplnila vitrina se zdařilou kolekcí “kloboučků pro starší dámy”, nebo dobové kotníčkové obuvi. Jako instalační prostor bylo využito i schodiště, spojující všechny výstavní prostory. Sem byly umístěny panely s dobovými ilustracemi, dobře dokumentující změny dobové módy.

Spodní výstavní místnost pozvala návštěvníky k prohlídce toho, na co se těšili asi nejvíce - módy kolem roku 1910. Z tohoto období jsou textilie v muzeích zastoupené nejvíce a stále se ještě do muzeí dostávají. Také zde vystavené oděvy Prachatického muzea patří k přírůstkům posledního desetiletí. Šaty v pastelových barvách, některé z nich svatební, doplněné také barevnými živůtky zabraly nejdelší stěnu této místnosti a ještě jim to bylo málo. Živůtky z tohoto období, stejně jako živůtky představující odlišnou siluetu předchozích let, byly vystaveny ještě ve dvou řadách na protilehlé straně místnosti. Samostatný prostor pak dostaly i jednotlivé součástky těchto živůtků - náprsenky, fiží a kravatky. Ke slovu přišly i rozměrné klobouky, typické pro toto období, jichž je však bohužel v muzeích poskrovnu, dále kloboukové jehlice, kabelky, rukavičky, vějíře, hřebeny do vlasů, nebo opaskové spony.

Podobně byly osazeny vitríny i v horní místnosti, své místo zde dostal i v jihočeských muzejních sbírkách téměř nezastoupený secesní šperk. Naopak smuteční klobouky z hedvábného krepu, s dlouhými závoji i bez, posbírané z jednotlivých institucí, vytvořily zajímavou kolekci. Komorní prostor této výstavní místnosti poskytl adekvátní zázemí unikátním kouskům, které zde byly vystaveny. Na jedné straně to byla móda po roce 1909.

Dlouhý krajkový plášť, šaty vyšíváné na tylu, dvoudílný komplet šatů a kabátku celý provedený výšivkou richelieu, nebo dva společenské živůtky z průsvitné látky pošíté perličkami, podložené bílou krajkovinou, naprosto typické pro módu kolem roku 1912, avšak v jihočeských muzeích zastoupené právě jen těmito dvěma kusy. Na druhé straně se mohli návštěvníci vrátit do 90. let 19. století a obdivovat také kompletní šaty, kterých se mnoho z tohoto období nezachovalo.

Sezóna 2020 nebyla pro takto jedinečnou a náročnou výstavu ideální. Prodloužením výstavy jsme se dostali na samou hranici toho, co je pro textilní předměty udržitelné. Chtěli jsme tak poskytnout zájemcům o historii módy, kterých není málo, dostatek času, aby si mohli výstavu prohlédnout. Naštěstí si k nám našli cestu i přesto, že muselo být na podzim muzeum kvůli vládním opatřením veřejnosti opět uzavřeno. S povděkem jsme proto kvitovali alespoň krátké otevření před Vánoci, které umožnilo prohlídku všem, kteří byli podzimním uzavřením zaskočeni. Všichni ostatní zájemci, kteří výstavu nestihli, mají možnost se s předměty seznámit alespoň v obsáhlém katalogu Secesní móda. Kromě toho je stále možné prohlédnout si výstavu v rámci virtuální prohlídky muzea na našem webu.

SECESNÍ MÓDA NA DOBOVÝCH FOTOGRAFIÍCH VIRTUÁLNÍ VÝSTAVA

I přes nejistou sezónu se muzeum snažilo svým návštěvníkům nabídnout co nejvíce. A tak byla připravena vůbec první virtuální výstava Prachatického muzea. Pro tuto výstavu byl zřízen na webových stránkách muzea speciální modul, který umožnil kromě prezentace fotografií ze sbírek muzea také zapojení široké veřejnosti publikováním vlastní fotografie. Tato doprovodná akce k výstavě "Secesní móda" vznikla opět pod taktovkou kurátorky Mgr. Petry Richterové. Z fondu fotografií byly vybrány takové fotografie, které buď dobře ilustrovaly vystavené exponáty, nebo naopak dokumentovaly typické prvky na výstavě "Secesní móda" nezastoupené.

Protože podsbírka fotografií obsahuje nejen fotografie prachatických měšťanů, ale i fotografie šlechtických vrstev, bylo možné ukázat například i bohatou plesovou róbu nebo typickou ranní či čajovou toaletu, určenou k přijímání návštěv. Využity byly především fotografie obsahující dataci. Vhodně totiž doplnily výstavu "Secesní móda" informací o skutečné době nošeného oděvu, která se pochopitelně za publikací módních novinek v dobových žurnálech poněkud opoždíje.

VĚJÍŘ ~ KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ

Restaurovaný vějíř

Vějíř v nálezovém stavu

Vějíře byly používány již ve starověku, a to ryze z praktických důvodů, rozdmýchával se s ním oheň, odháněl hmyz a ochlazovala se s ním tvář. V období novověku se první vějíře objevily zejména v Číně a Japonsku. Z východu se díky mořeplaveckým výpravám dostaly do Španělska a potom do celé Evropy. První skládací vějíř byl předveden na francouzském dvoře v 16. století. Pro jeho nákladnou výrobu byl výsadou pouze bohatých vrstev. V 18. století se vějíř stává neodmyslitelnou součástí každé ženy. V 19. století se díky moderním technologiím a levným materiálům vějíře ocitly na rozmachu svého užívání. Plnily také funkci tanečních pořádků, na mnoha z nich se dochovala zapsaná jména tanečníků, různé vzkazy a datace. Materiály na jejich výrobu a zdobení byly rozmanité, například: slonovina, papír, tkaniny, peří, dřevo, sláma, celuloid, perleť, želvovina a mnoho dalších. Malované a tištěné náměty na listech vějířů byly biblické, květinové, orientální, objevovaly se na nich výjevy a scény ze života prostého lidu, významné události a další. Řada vějířů se stala uměleckými díly, na jejich vzniku se podíleli malíři, řezbáři, pozlacovači a klenotníci.

Skládací vějíř, který získalo naše muzeum do sbírek můžeme datovat kolem roku 1900. Jeho stav byl havarijní, hedvábný gáz byl ztřeštělý, potrháný, na několika místech úplně přetrhaný. Vějíř je tvořen dřevěnou konstrukcí krycích lišt a žeber bílé barvy s rytým ornamentálním dekorem, zvýrazněným stříbřením. List vějíře je z hedvábné transparentní tkaniny /gáz/ smetanové barvy, je zdoben kvašovou malbou stylizovaných drobných kvítků a lístků. Žebra spojuje kovový nýt s hladkým očkem ze žlutého kovu. Textilie byla silně ušpiněná, na mnoha místech potrháná a proděravělá. Malba lístků a květin místy chyběla, jinde byla částečně opadaná a vybledlá.

Detaily poškození

Samotnému restaurování předcházela průzkum, zjištění stupně poškození a stanovení postupu prací. Textilní materiál byl separován od dřevěných žeber. Potrhané části hedvábné tkaniny byly fixovány na krepelínu, který kopíroval původní tvar vějíře. Okraje byly vytřepeny tak, aby splynuly s původním materiálem. Takto připravená textilní část byla přilepena zpět na vyčištěnou žebrovou konstrukci vějíře. Oživení a domalování chybějících lístků a květů bylo provedeno vodou ředitelnými barvami.

KTIŠSKO ~ ZANIKLÁ OSÍDLENÍ ~ V. OBEC MACKOVA LHOTA

Mackova Lhota - pohled od západu

Vesnice Mackova Lhota je jednou z mála vesnic v okolí Ktiše, která se do dnešních dnů dochovala. Vesnice byla založena kolonizační činností zlatokorunských mnichů na přelomu 14. a 15. století. První písemná zmínka je datována k roku 1440. V roce 1930 zde stálo 7 stavení a žilo zde celkem 57 obyvatel. Po skončení Druhé světové války bylo v roce 1946 odsunuto celkem 21 obyvatel.

Současný stav se zakreslenými usedlostmi (Google Earth Pro)

Mackova Lhota - stabilní katastr 1826

Mackova Lhota - letecký snímek 1952 (kontaminace.cenia.cz)

Mackova Lhota - letecký snímek 2011 (kontaminace.cenia.cz)

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

- ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea - ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)
- ročník 19, 2012 (117,-Kč)
- ročník 20, 2013 (105,-Kč)
- ročník 21-22, 2014-2015 (117,-Kč)
- ročník 23/1, 2, 2016 (240,-Kč)
- ročník 24, 2017 (220,-Kč)
- ročník 25, 2018 (199,-Kč)
- ročník 26, 2019 (199,-Kš)
- ZLATÁ STEZKA 2. - František Kubů, Petr Zavřel (150,-Kč)
ZLATÁ STEZKA - Paul Praxl (220,-Kč)
POKLADY JIŽNÍCH ČECH - kolektiv autorů (150,-Kč)
PRACHATICE 1918 - 1923 - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel (140,-Kč)
KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel (30,-Kč)
KAPLE PRACHATICKA POHLEDEM GENEALOGA - Jan Antonín Mager (65,-Kč)
RYTMISTR FRANZ WOLSCHANSKY - Jan Antonín Mager (35,-Kč)
CO S TÍM STRDÍM?, katalog výstavy - Petra Richterová (40,-Kč)
SZEPSOVY DĚTI - Lukáš Smola (85,-Kč)
SZEPSOVY DĚTI - Z PEKLA DO RÁJE - Lukáš Smola (85,-Kč)
CHTĚLI ŽÍT - Jan Antonín Mager (40,-Kč)
JAN, MARTIN A MARIE ANNA - Jan Antonín Mager (60,-Kč)

KONTAKT:

Prachatické muzeum
Velké náměstí 13, 383 01 Prachalice
tel.: 388 311 419
E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz
www.prachatickemuzeum.cz

Zpravodaj Prachatického muzea
Text: odborné oddělení PM
Grafické zpracování, tisk: Zdenka Oberfalcerová
Vydalo: Prachatické muzeum 2020
Propagační tiskovina - neprodejné

SECESNÍ MÓDA

25. 7. - 30. 12. 2020

PRACHATICKÉ
MUZEUM